

sosialurin

VIKUSKIFTIÐ

Heimsins best umtókta opera

Í 80 ár hefur operain »Bohème« eftir ítalska tónaskaldið Giacomo Puccini hugtikið óteljandi áhoyrarafjöldir, hóast hon varð illa viðfarin av ummælarunum, tá hon varð framförd á fyrsta sinni

Fyrsta framförslan

Tað var um kveldið hin 1. februar 1896, »Bohème« hevði frumframförslu á Teatro Regio í Torino. Tónaskaldið, hin 37 ára gamli Giacomo Puccini, stóð alspenur aftan fyri leiktjöldini og biðaði. Trý ár frammanundan hevði opera hansara »Manon« havt frumframförslu og hevði verið ómetaliga væl fagnað. Nú var tann spennandi lötan komin, tá fáast skuldi at vita, um hann mundi fara at varðveita støðu sína sum ein av teimum størstu innan fyri tónlistarheimin. Tá tjaldið fór niður, varð hann kallaður, fram á pallin fimm ferðir, men kendi týðiliga á sær, at fagnaðurin ikki var sum hann skuldi, og hann hevði varhugan av, at framförslan hevði verið mis-eydnað.

Vánaligt ummæli

Morgunin eftir fekk hann illgrunan váttaðan: ummælararnir fóru illa við tónlistaverki hansara. Hetta kom sjónliga fram í ummælinum hjá Carlo Bersezio í stóra ítalska blaðnum »La Stampa«, har hann m. a. skrivaði hesi orð: »Bohème« letur ikki eftir sær nakra varandi ávirkan í sinni áhoyrarans og fer heldur ikki at seta sær varandi spor í leikhússøgu okkara.« Men tónleikastjórin, hin 28 ára gamli Arturo Toscanini, hevði aðra hugsan. »Sovorðið svass!« helta hann fyrri. »Hatta er ein óvanliga vøkur opera, sum fer at fáa allan heim at tára.«

Toscanini fekk allan rættin

Og meting Toscaninis kom at roynast bein, tí ikki gingu

Giacomo Puccini

Ítalska tónaskaldið Giacomo Puccini var føddur í 1858 og doyði í 1924.

Hann var av gamlari tónleikaraætt. Pápin var urguspælari við dómkirkjuna í býnum Lucca og hjá honum lærði Giacomo at spæla, til hann kom inn á tónlistaskúlan í føðibýnum.

Tá hann hevði starvast eina tíð sum urguspælari og kirkjukomponistur, gjørdist hann hugtikin av operatónleiki eftir at hann hevði hoyrt eina framförslu av »Aida« eftir tónaskaldið Verdi.

Við triðju operu síni, »Manon«, gjørdist Puccini í 1893 heimsgitin. Operur hansara, »Bohème« (1896), »Tosca« (1900) og »Madame Butterfly« (1904) gjørdust ikki fyrr enn fráleidd eins væl umtókta.

»Il tabarro«, »Suor Angelica« og »Gianni Schicci« vórðu skrivað í árunum 1918–19, meðan »Turandot« lá eftir hann, tá hann doyði.

meir enn 3 mánaðir til 3.000 áhoyrarar ikki mundu hildið uppat við fagnaðinum, tá operain varð framförd í Palermo á Sicilia, og tey komandi fyra árinu varð »Bohème« stórliga fagnað bæði í Buenos Aires, Milano, London, Berlin, Wien, Paris og New York, og síðani hefur henda opera verið meira umhildin enn nøkur onnur og einki dramatiskt verk man hava havt fleiri framförsur. Á Opera Comique í Paris hefur hon verið framförd 1.430 ferðir og í Italia verður hon framförd einar 100 ferðir á hvørjum ári. Gianandrea Gavazzeni, sum var stjóri fyri La Scala í Milána til 1968, segði einaferð: »Vilja vit hava fult hús hvørt kveld, nýtist okkum bert at framföra »Bohème«. Í 1968 funnst 10 ymiskar grammofonupptøkur av allari operaini og eitt ótal av teimum best umtókta ariunum úr henni.

Gongdin í »Bohème«

Tá »Bohème« hefur hugtikið fólk um allan heim so stórliga, kemst tað helst av teimum somu eginleikum, sum bergtóku Puccini sjálfvan so stórliga, tá hann í 1893 á fyrsta sinni las skaldsøguna »Scènes de la vie de bohème« eftir franska rithøvundan Henri Murger. »Í minum tónleiki lýsi eg hendingar og kenslur, sum tala til hjartað,« segði hann við ein vinmann. Í bókini hjá Murger finnst alt, sum mær tørvar og sum eg elski: friskeleiki, ungdomur, sterkar kenslur, kæti, sorgblídni og kærleiki, sum bæði elur eydnu og líðingar. Men fram um alt er hon skald-

Ritstjóri:
Hans Thomsen